

vergadering **C305**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 4 juli 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)



Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Brugse stadiondossier – 3189 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de prijsfluctuaties van het asbestattest – 3192 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het uitblijven van het verstrekken van informatie aan de bewoners van PFAS-risicolocaties – 3226 (2022-2023)	9
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een gecoördineerde en centrale aanpak van de bestrijding van de Aziatische hoornaar – 3230 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bosrapport van BOS+ en Greenpeace – 3258 (2022-2023)	15

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Brugse stadiondossier – 3189 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, blijkbaar hadden ze het bij Club Brugge gevoeld, want twee dagen nadat we de vraag ingediend hadden, kondigden ze aan dat ze een nieuw dossier gaan indienen. In die zin is dus een stukje van het thema van de vraag natuurlijk al ten dele beantwoord, maar er liggen toch nog wel wat vragen open.

Begin februari vernietigde de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) de vergunning voor het nieuwe voetbalstadion op de Olympiasite in Brugge. Dat is toch wel een nieuwe etappe in een zeer moeilijke zoektocht naar een geschikte locatie voor een stadion voor Club Brugge, die al bijna twee decennia loopt en waarover we in deze commissie al heel veel van gedachten gewisseld hebben met elkaar. Zij hopen toch op de realisatie op relatief korte termijn.

Toen u hierover bevestigd werd in de plenaire vergadering van 8 februari antwoordde u: "We zien twee mogelijkheden. De eerste is om een cassatieberoep aan te tekenen. Die mogelijkheid wordt onderzocht. Maar we zijn ook aan het kijken of we een aangepaste vergunning kunnen leveren. Dat moet binnen een termijn van vijf maanden. Dus ook die nieuwe beslissing wordt bekeken, samen ook met de stad Brugge."

Die termijn van vijf maanden was dus inderdaad bijna aan het einde gekomen. Daarom hebben we een aantal vragen.

Minister, wat is de stand van zaken in het Brugse stadiondossier?

Kwam of komt er een nieuwe, aangepaste vergunning? Waarin zitten bepaalde aanpassingen precies?

Kwam die nieuwe vergunning er in samenspraak met de buurtbewoners die eerder naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen stapten? Zo niet, vreest u geen nieuwe procedure?

Vorige maand gaven de voorzitter en een groep andere aandeelhouders aan Club Brugge van de hand te willen doen. Heeft dit volgens uw weten gevolgen voor het stadiondossier?

En uiteraard niet onbelangrijk: er is nog een vereniging die momenteel van hetzelfde stadion gebruikmaakt en die op zoek is naar een toekomstige voetbaltempel. Ook daar hebben we een expliciete mening over hoe we dat ruimtelijk en mobiliteitsmatig efficiënt, maar ook sportief aantrekkelijk zouden kunnen doen. Maar hoe zit het ondertussen met het dossier van de huisvesting van de andere Brugse voetbalvereniging, namelijk Cercle?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Hoe is de stand van zaken in het Brugse stadiondossier? Mijn kabinet heeft een aantal malen overleg gepleegd met de stad Brugge. Dat verloopt heel constructief. Zoals ik destijds tijdens de plenaire vergadering van 8 februari zei, worden de twee opties bekeken. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om een cassatieberoep aan te tekenen tegen het arrest van de Raad voor

Vergunningsbetwistingen. De raadsman legde het verzoekschrift neer op 9 maart. Hierdoor wordt de termijn van orde zoals die in het arrest van de raad werd vermeld, opgeschort.

Zolang de Raad van State geen uitspraak heeft gedaan, is het dan ook voorbarig om een nieuwe beslissing te nemen na de recente vernietiging van het dossier. We moeten de uitspraak van de Raad van State dus afwachten. Naar aanleiding van het arrest heeft de stad Brugge ook een initiatief genomen om haar stedenbouwkundige verordening te herzien. Dat proces loopt momenteel.

Club Brugge liet vorige week in een persbericht weten dat ze verder willen in het dossier. Ze plannen om een nieuwe aanvraag in te dienen tegen september. Eind augustus zal er een informatievergadering met de buurt worden georganiseerd. Ik denk ook dat het belangrijk is om dat te doen. Ik heb zelf nog geen zicht op de inhoud van het nog in te dienen dossier. Ik kan dus nog niet vooruitlopen op de inhoud, maar het is wel belangrijk dat er in augustus een informatievergadering voor de buurt gehouden wordt als men in september een nieuw dossier wil indienen.

Ook bij de nieuwe procedure zal er een openbaar onderzoek gehouden worden. Ikzelf ben niet op de hoogte van een verder overleg tussen Club Brugge en de buurtbewoners. De stad Brugge neemt daar altijd een constructieve rol in.

In onze omgevingsvergunningenprocedure wordt steeds een openbaar onderzoek voorzien. De buurtbewoners konden tijdens het openbaar onderzoek suggesties, opmerkingen en bezwaren indienen. Ze hebben dat ook gedaan. Ook bij een nieuw dossier zal dat sowieso het geval zijn en kan men zich uitspreken over een vergunningsaanvraag. Maar zoals gezegd ben ikzelf nog niet op de hoogte van de inhoud van het nog in te dienen dossier en kan ik er verder nog geen inhoudelijke uitspraken over doen.

De bestreden vergunning werd aangevraagd door de vennootschappen achter Club Brugge. Die kunnen rechtsgeldig een vergunningsaanvraag indienen. Als die vennootschappen zouden worden verkocht, verandert dit niets aan eventuele afgeleverde vergunningen. Ik ben trouwens niet op de hoogte van de zakelijke intenties van de aandeelhouders van Club Brugge.

Dan kom ik aan de laatste vraag, over die andere Brugse voetbalvereniging, Cercle. Dat is natuurlijk ook belangrijk. Noch mijn administratie, noch mijn kabinet hebben informatie dat Cercle of het Brugse stadsbestuur al concrete initiatieven hierin genomen zouden hebben. Ik heb ook al gelezen dat daar locaties overwogen worden, maar meer informatie heb ik hierover niet. Ik heb van in het begin altijd gezegd dat ik het belangrijk vind dat ook Cercle de nodige faciliteiten en de nodige huisvesting heeft. We zijn zelf nog niet gevat, maar als daar een dossier voorhanden is, zullen we daar uiteraard altijd op een constructieve manier naar kijken, ook naar het dossier van Cercle.

Ik ben al blij dat u dit dossier voorlegt en niet vraagt hoe het daar met Antwerp zit, want dat is nog een ander paar mouwen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, er zijn dossiers waar ik mij, als West-Vlaming, heel ver van houd. Ik denk dat ze in Antwerpen hun eigen boontjes zullen mogen doppen op dat gebied. Ik hoop dat daar met gezond verstand naar een oplossing wordt gezocht voor een voetbalploeg die dat uiteraard ook verdient.

Bedankt voor het antwoord. Ik denk dat het goed is dat u zegt het dossier op zijn merites te zullen beoordelen op het moment dat het binnenkomt en dat u

stimuleert dat er betrokkenheid is van de buurt, dat daar informatievergaderingen over worden gehouden.

Ik heb nog een aanvullende vraag. Het zijn processen, zowel voor Club als voor Cercle, die intussen eigenlijk gedurende een periode van meer dan tien jaar, bijna twintig jaar lopen en waarbij er wordt gezocht naar een oplossing voor beide voetbalclubs, of voetbalverenigingen, om niet op gevoelige tenen te trappen bij Cercle. U zegt nog geen weet te hebben van het dossier van Club Brugge, en eigenlijk weet u ook niet wat de nieuwe plannen van Cercle zijn. Bent u van plan om zelf proactief eens contact op te nemen met de voetbalploegen? Ik begrijp dat het uiteraard aan hen is om een dossier voor te bereiden, maar het lijkt mij niet zo onlogisch, gezien de complexiteit van het dossier, dat u op voorhand bekijkt wat er op tafel zal worden gelegd en dat u misschien dan ook voor een stukje kunt bewaken dat dezelfde problemen als in het verleden niet opduiken. Dat lijkt me een goede bemiddelende rol die een minister ook wel kan spelen, zonder zich verkeerd in het dossier te mengen en uw eindbeoordeling in het gedrang te brengen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Natuurlijk is het aan Cercle om, als ze plannen hebben, die kenbaar te maken, maar ik wil graag een initiatief nemen om te luisteren en me te informeren over de plannen die er zijn en hun richting. Ik vind het natuurlijk ook belangrijk dat Club Brugge een goede huisvesting heeft. Supporters sturen me immers geregeld foto's door van lekkende plafonds en weet ik wat allemaal. Het is dus belangrijk dat dat dossier eindelijk ook wordt geactiveerd. Ik hoop dus in september een goed dossier te ontvangen, waarbij ook wordt tegemoetgekomen aan het probleem van de stedenbouwkundige verordening waarover de Raad voor Vergunningsbetwistingen een opmerking had gemaakt. Daarnaast vind ik het ook belangrijk voor die andere sympathieke club die Cercle toch wel is, zonder dat ik mij uitspreek over een voorkeur, dat we ons ook eens informeren over de stand van zaken daar en wat de plannen daar zijn. Ik zal dat doen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, voor mij heeft het ook niet met voorkeur te maken. Ik ben supporter van een ploeg die naar tweede klasse is gedegradeerd, Zulte-Waregem. In dat opzicht kunnen noch de supporters van Club, noch die van Cercle mij dus van een of andere voorkeur beschuldigen.

Ik krijg natuurlijk ook diezelfde foto's doorgestuurd door supporters, die aangeven dat dat eigenlijk niet meer houdbaar is. Ik ben het daar ook mee eens. Tegelijk denk ik dat iedereen ziet hoe complex het dossier is en dat het misschien wel belangrijk is om te beginnen te kijken naar de realistische pistes. Ik zie dat in Milaan halve finalisten van de Champions League in hetzelfde stadion spelen. Minister, misschien moet u bij Cercle en Club dus nog eens aankarten of het geen optie is dat ze in de toekomst samen zouden kunnen spelen in een modern, geschikt, sportief en zakelijk aantrekkelijk stadion. Dat zou ruimtelijk efficiënt zijn en goed zijn voor de sportieve en zakelijke kansen voor beide voetbalploegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyme aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de prijsfluctuaties van het asbestattest – 3192 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyme heeft het woord.

Robrecht Bothuyme (cd&v): Ik heb straks een vergadering over de nieuwe voetbalinfrastructuur KVC Nokere-Kruisem, maar voorlopig hebben we daar geen vergunningsproblemen, minister.

Ik heb een vraag over de kostprijs van het asbestattest. Vanaf eind 2022 is een asbestattest verplicht bij de verkoop van woningen en gebouwen. We hebben daar toen ook wat discussies over gehad, meer specifiek de vrees voor kostprijsstijgingen voor de koper of verkoper. We zijn allemaal overtuigd van de noodzaak om zo snel mogelijk asbestvrij te worden en een inventaris van de infrastructuur is daarbij noodzakelijk.

Uit een onderzoek van de VRT bleek, en we hadden die geluiden ook al uit het veld opgevangen, dat de kostprijs sterk kan fluctueren. Voor één gebouw ging het tussen 450 euro en 1000 euro, dus het dubbele voor hetzelfde werk. Het bevestigt de vrees dat we zonder prijsregulering afstevenen op een onverantwoorde kostprijsstijging voor heel wat Vlamingen.

Hoe kijkt u, minister, naar de evolutie van de prijzen op de markt?

Organiseert u een eigen monitoring van de prijzen op de markt? Worden er buitensporige prijzen aangepakt?

Hoe staat u tegenover een prijsregulering, met bijvoorbeeld een aantal prijsindicaties per woonvorm of volume van gebouw, om op die manier meer zekerheid te geven aan de markt?

We hebben al gediscussieerd over het aanbod aan asbestdeskundigen, er was een vrees voor een tekort aan deskundigen. Kunt u een stand van zaken geven omtrent de opleiding, erkenning en certificering van asbestdeskundigen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel collega. Voor de opmaak van een asbestattest wordt het hele terrein onderzocht, inclusief bijgebouwen en constructies in of rondom de tuin. Het te inspecteren gebied kan dus zelfs voor eengezinswoningen sterk verschillen tussen een kleine rijwoning in de bebouwde kom zonder tuin en grote terreinen in landelijke gemeenten. Daarnaast spelen ook het aantal aanwezige constructies, de grootte ervan en de renovatiegraad een belangrijke rol. Die zaken hebben een direct effect op de tijd die de asbestdeskundige nodig heeft, op de inspanningen die hij of zij moet leveren en op hoeveel stalen er genomen moeten worden. Dat geeft aanleiding tot een grote prijsvork maar voor gelijkwaardige situaties is deze prijsvork veel minder uitgesproken.

Het valt echter niet te vermijden dat er in een vrije marktcontext uitschieters zullen bestaan voor eenzelfde woning. Zoals voor ieder werk dat je in je woning wilt laten uitvoeren, is het dan ook aan te bevelen sowieso verschillende offertes op te vragen. Hierin is het een belangrijk aandachtspunt na te gaan of in de offerte de monsternames al dan niet inbegrepen zijn. Sommige asbestdeskundigen geven immers een vaste prijs zonder monsternames, anderen met een basisaantal en anderen bieden een totaalprijs aan inclusief monsternames. Een variatie in

dergelijke offerteopbouw kan leiden tot uiteenlopende totaalbedragen in de offertes voor eenzelfde woning. In de opleidingen wordt echter wel altijd meegegeven de offerte zo helder mogelijk op te bouwen voor de aanvrager, zodat hij bij de factuur niet voor verrassingen komt te staan.

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) monitort de prijzen. De OVAM stelt op dit moment een duidelijk dalende trend van de gemiddelde prijzen vast. Bedrijven organiseren zich steeds efficiënter en ook vastgoedmakelaars zullen naar het jaareinde toe waarschijnlijk de huidige tarieven in hun contracten met keuringsbedrijven heronderhandelen. De vrije markt reguleert zichzelf. En als dat niet gebeurt, als er uitschieters zijn in positieve of in negatieve zin, moeten we daarnaar kijken en eventueel acties ondernemen. Dit heeft echter wat tijd nodig.

We zien dat de prijzen zich stilaan stabiliseren, net zoals we dat bij de introductie van het energieprestatiecertificaat (EPC) zagen. Daarom vind ik het belangrijk dat de OVAM dat blijft monitoren en blijft nagaan of die dalende trend zich voortzet.

U vraagt verder hoe ik sta tegenover een prijsregulering. In deze fase is er volgens mij nog geen noodzaak. Ik kan wel al meegeven dat ik dit jaar de subsidie-regelgeving heb voorzien om het mogelijk te maken lokale besturen vanaf volgend jaar te kunnen ondersteunen om gezamenlijke aankoopprojecten te organiseren voor de opmaak van asbestattesten. Ik hoop dat dit door het volumevoordeel ook mogelijkheden geeft om eigenaars aan een interessant tarief de opmaak van een asbestattest aan te bieden. Ik zag dat lokale besturen daar ook vragende partij voor waren. Die call komt eraan. Dat zal de nodige druk geven.

Ik herhaal dat we dat blijven monitoren. De dalende trend van de prijzen moet zich voorzetten. Zo niet, moeten we bekijken wat we kunnen ondernemen.

Er is geen tekort aan asbestdeskundigen. Er is in mijn ogen ook nooit een tekort geweest, enkel een tijdelijk onvoldoende afstemming tussen vraag en aanbod. Nu al slaagden meer dan 1800 asbestdeskundigen in het examen en daarvan zijn er momenteel al meer dan 1300 effectief aan de slag. Dat is ruim voldoende om de markt te bedienen en tijdig een asbestattest te verkrijgen. De OVAM laat weten dat er op dit moment geen lange wachttijden zijn en dat er hierover ook geen grote klachten zijn. De OVAM blijft dit monitoren en houdt ons op de hoogte.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat de OVAM wel degelijk de prijsevoluties op de markt monitort. Dat is een goede zaak. Misschien heb ik het gemist, maar ze zouden het ook kunnen publiceren op de website en op die manier duiding kunnen geven van de reële evoluties op het terrein. Misschien kunnen ze een aantal prijsvoorbeelden uit de realiteit aangeven, zodat mensen kunnen vergelijken met een offerte die ze hebben opgevraagd. De bevraging van de nieuwsdienst van de VRT ging over dezelfde woning, met tien offertes, waarbij de ene de helft duurder was dan de andere. Dat duidt erop dat er op het terrein nogal wat verschillende aanpakken worden georganiseerd om de prijs te bepalen. Als er vanuit de OVAM dan toch een monitoring gebeurt en de gegevens beschikbaar zijn, lijkt het mij een kleine moeite om die op de een of andere manier te ontsluiten en de consument op die manier goed te informeren, zodat die zijn offertes goed kan vergelijken.

Ik kom tot een tweede element. U hebt het over een groepsaankoop samen met lokale besturen. Kunt u daar nog wat duiding over geven? Op welke manier en op welk moment wordt die georganiseerd? Wat wordt de doelgroep daarvan?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, collega Van Rooy heeft daar op 24 november met zijn schriftelijke vraag al op geduid. U doet natuurlijk alle moeite om die asbestregeling tot een goed einde te brengen maar als we de statistieken over Vlaanderen erop nalezen, zien we hoeveel woningen tegen 2032 over een verplicht asbestattest zou moeten kunnen beschikken. Dat zijn er meer dan 2,5 miljoen en dan zijn de industriële gebouwen er nog niet bijgerekend. Zal het aantal van deze zogenaamde gecertificeerde asbestdeskundigen voldoende zijn? De OVAM heeft onlangs al een opleidingenstop ingelast om de kwaliteit te garanderen. Dat is terecht want er worden verschillende prijzen gevraagd. Men kan zich afvragen of een goedkope asbestspecialist goed is en of een dure, die altijd te duur is, supergoed is. Dat is niet per se het geval.

Wat de inventaris van asbest en de maximumprijsbarema's betreft, zouden we u willen vragen om voor die deadline van 2032 met een realistische datum te komen en om voor het aantal te controleren industriële gebouwen een aantal deugdelijk gecertificeerde asbestdeskundigen in te schakelen. Weet de Vlaamse Regering nu intussen al exact hoeveel industriële gebouwen er in Vlaanderen zijn die onder die asbestinventarisplicht vallen?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik wens nog even terug te komen op de prijssettingsproblematiek die ik vorige week tijdens de commissie ook al eventjes aangehaald heb. We zien inderdaad wel dat de markt zich aan het reguleren is maar dat neemt niet weg dat sommigen toch nog altijd zotte prijzen vragen. Ik denk dat het zeker interessant zou zijn om altijd mee te geven dat mensen inderdaad een prijs moeten vragen.

Ik denk dat die markt zichzelf nog wel verder zal reguleren maar ik vraag opnieuw om inderdaad – en u hebt dat daarnet ook bevestigd – met de OVAM zeker alles goed in het oog te houden. Het aantal asbestdeskundigen was in mijn ogen in het begin wel een probleem maar ook dat probleem heeft zich ondertussen opgelost, omdat er ondertussen toch wel veel mensen zijn die de cursus hebben gevolgd en effectief momenteel actief zijn als asbestdeskundige, dus daar heeft de markt zich ondertussen ook gezet.

Tegen 2032 moet elke woning effectief een asbestattest hebben. Ik denk dat het proactief belangrijk is om ook daar te sensibiliseren en ervoor te zorgen dat mensen niet last minute gaan wachten, zodat we opnieuw dezelfde problematiek hebben. Ik denk dat het belangrijk is dat de OVAM daarmee rekening houdt zodat men op een snellere manier mensen kan aanzetten om toch al dat attest proactief en preventief aan te vragen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Bothuyne, het is een goede suggestie om prijsvoorbeelden op de website te zetten, wat richtinggevend is voor diegenen die zoekende zijn. Ik ga dat doorspelen aan onze administratie.

Voor de groepsaankopen kunnen lokale besturen, als ze een groepsaankoop willen organiseren, doorlopend een beroep doen op het subsidiebesluit. Collega Pieters, zoals ik heb gezegd, zijn we in het kader van de evaluatie van het actieplan aan het bekijken welke mogelijke bijkomende acties wij nog kunnen nemen om tegen 2023 voor alle bouwwerken een attest te kunnen aanbieden.

We hebben zicht op hoeveel gebouwen onder die plicht vallen maar dat kan ik nu nog niet cijfermatig meegeven. We hebben op dit punt sowieso voldoende deskundigen. Ik denk dat het logisch is dat daar tegen 2023 nog zaken bij komen maar laat ons dat werk ook grondig doen zoals we bezig zijn. Collega De Vroe, ook uw opmerking was terecht. We mogen niet tot het laatste moment wachten, vandaar ook de evaluatie van het plan dat nu loopt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, het is goed dat u de suggestie vastneemt om mensen beter te gaan informeren over de reële prijzen voor een asbestattest en op die manier kunnen we hopelijk de markt helpen om zich een stukje te zetten en abnormale prijzen uit de wereld te helpen.

Als we met de lokale besturen kunnen samenwerken, moeten we dat vooral doen. Het is goed dat er met de VVSG wordt gekeken om die mogelijkheid nog eens te promoten en onder de aandacht te brengen zodat ook daar de nodige initiatieven worden genomen. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het uitblijven van het verstrekken van informatie aan de bewoners van PFAS-risicolocaties – 3226 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, 1523 woningen in Vlaanderen staan op een perceel dat werd geïnventariseerd als een PFAS-risicolocatie (poly- en perfluoralkylstoffen). Dat blijkt uit een lijstje dat De Tijd opvroeg bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) via de openbaarheid van bestuur.

De getroffen bewoners van de 1523 PFAS-risicolocaties werden niet ingelicht. In een reactie zegt de OVAM dat ze “de lijst eerst verder willen verfijnen en kennis willen opdoen”. Wat betreft de termijn van het verder onderzoek spreekt men van minstens zes maanden, vertrekkend vanaf deze zomer.

Met andere woorden, ondanks de grote schadelijkheid van de PFAS-vervuiling verkiest de OVAM om ten vroegste volgend jaar de getroffen en te informeren, terwijl we via de voorzorgsmaatregelen onnodige en schadelijke blootstelling kunnen voorkomen.

Mijn vragen aan u, minister, zijn de volgende.

Waarom kiest de OVAM ervoor om geen tussentijdse maatregelen te nemen? Wachten tot januari 2024 is een erg lange periode om in onzekerheid te leven en het is toch net voor dit soort situaties dat zogenaamde ‘no-regretmaatregelen’ ingeroepen worden?

Hoe acht de overheid de beslissing om burgers niet te informeren in lijn met de Europese richtlijn inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Zoals de OVAM ook aan De Tijd duidelijk heeft gemaakt, is de lijst van risicolocaties niet definitief en bevat deze ook nog onzekerheden. De lijst met PFAS-risicolocaties is opgesteld op basis van administratieve gegevens afkomstig uit de gemeentelijke inventarissen. Er is een oplisting gemaakt van gronden waarop risicoactiviteiten plaatsvinden of in het verleden plaatsgevonden hebben, waarbij PFAS-gebruik mogelijk gekoppeld kan worden aan de afgeleverde milieuvergunning. De lijst zegt niks over effectieve emissies van PFAS naar het milieu toe. Derhalve is de lijst een eerste opstap naar een fijnmaziger onderzoek.

Het resultaat is een voorlopige administratieve lijst die nog verder gecontroleerd moet worden in samenspraak met de lokale besturen. Het gaat dus over locaties die reeds gekend zijn als risicogronden, omdat er activiteiten op plaatsvinden of plaatsgevonden hebben, opgenomen in bijlage I van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO) of het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning II (VLAREM II). Dit betekent dat er bij overdracht van een dergelijke grond een oriënterend bodemonderzoek moet plaatsvinden waarbij PFAS mee moet worden onderzocht.

De OVAM heeft het Departement Zorg expliciet gevraagd of deze gezondheidsadministratie no-regretmaatregelen nodig en/of opportuun achtte voor de terreinen die op deze lijst staan opgenomen. Het Departement Zorg heeft geoordeeld dat er voor deze PFAS-risicolocaties, op basis van de huidige informatie, preventief geen no-regretmaatregelen worden geadviseerd.

Andere PFAS-risicolocaties zoals de brandweeroefenterreinen en plaatsen waar geblust werd met PFAS-houdend blusschuim volgen een ander traject, waarbij de huidige stand van zaken en de geadviseerde no-regretmaatregelen te raadplegen zijn op de webpagina's rond PFAS-vervuiling op www.vlaanderen.be en in de PFAS-verkenner van Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV).

Zoals gezegd, bestaat de lijst uit een inventaris van PFAS-risicolocaties, opgesteld op basis van administratieve gegevens afkomstig uit milieuvergunningen beschikbaar in de gemeentelijke inventarissen en het potentieel PFAS-gebruik gekoppeld aan deze vergunningen. De lijst zegt dus niets over de mogelijke bedreiging van deze risicolocaties voor mens en omgeving. Op basis van de huidige informatie heeft het Departement Zorg geoordeeld dat er preventief geen no-regretmaatregelen dienen te worden genomen, wegens geen onmiddellijke bedreiging voor de gezondheid van mens en/of omgeving.

Artikel 7, vierde lid, van de Europese richtlijn inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie bepaalt het volgende: "In geval van een onmiddellijke bedreiging van de gezondheid van de mens of het milieu, moet alle informatie waarover overheidsinstanties beschikken, of die voor hen wordt beheerd, en die het publiek dat waarschijnlijk zal worden getroffen, in staat kan stellen maatregelen te nemen om de uit de bedreiging voortvloeiende schade te voorkomen of te beperken, onmiddellijk en terstond worden verspreid." Het gaat dus over situaties met een onmiddellijke bedreiging van de gezondheid van de mens en het milieu. Het Departement Zorg oordeelde bij deze informatie dat er preventief geen no-regretmaatregelen worden geadviseerd.

Ik ben altijd voor transparantie en actie geweest, maar communicatie moet natuurlijk wel gebaseerd zijn op correcte informatie om tot handelen te kunnen overgaan. Op basis van de voorliggende lijst hoeven we de mensen niet nodeloos ongerust te maken en de waarde van hun onroerend goed niet te laten kelderen. Ook het Departement Zorg vindt niet dat de huidige lijst kan dienen voor no-regretmaatregelen. Daarvoor hebben we dus die verfijning van die lijst nodig, zoals ook opgenomen in het PFAS-actieplan. Bijkomende monitoring zal dus aantonen of er, zowel inzake mens als milieu, bijkomende maatregelen moeten worden genomen, ja of neen.

Dan heb ik, denk ik, geantwoord op uw twee vragen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u wel. Ik begrijp natuurlijk wel dat het niet nodig is om onnodig paniek te zaaien. Ik denk ook niet dat dat de teneur van de vraag is. Het gaat natuurlijk over het informeren van mensen zodat ze zich

bewust zijn van een mogelijk risico. Ik begrijp dat de OVAM daar eigenlijk niet op ingaat en eerst voor honderd procent zeker wil zijn. Het is alsof ik een *déjà vu* heb.

Ik heb echter nog een andere vraag. Minister, ik heb daar al eens naar gevraagd, maar u hebt daar toen niet op geantwoord. De milieuorganisaties pleiten voor extra bloedonderzoek, niet alleen in de omgeving van Antwerpen, maar ook daarbuiten. Ze nemen nu zelf het initiatief en organiseren dat bloedonderzoek buiten de periferie van Antwerpen op sites waar er heel wat vervuiling is. Wat blijkt? Dat het agentschap Zorg en Gezondheid een brief stuurt, naar de milieuorganisaties, maar ook naar mensen die zo'n bloedonderzoek wensen te ondergaan, om af te raden om op die oproep in te gaan. Bent u van plan om er binnen de Vlaamse Regering voor te pleiten om de vraag van de milieuorganisaties te steunen om in extra bloedonderzoek te voorzien, teneinde burgers gerust te stellen en hun de kans te bieden om hun bloedwaarden te laten onderzoeken op plekken waar er vervuiling werd vastgesteld?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik heb ook een bijkomende vraag voor u. Die gaat ook over die bloedonderzoeken. Ik wilde die vraag ook aan uw collega Crevits stellen, maar dat is mij helaas niet gegund voor het reces. Alle begrip daarvoor. U geeft aan voor transparantie en actie te zijn. Ik denk dat niemand hier dat in twijfel zal trekken, maar niet zo lang geleden hebben we een onderzoekscommissie gehad waar bleek dat de Vlaamse overheid niet in staat is geweest om haar burgers degelijk te beschermen. Dat leidt uiteraard tot wat zenuwachtigheid bij burgers, waarnaar collega Schauvliege ook verwees. Ik heb die brief van Zorg en Gezondheid ook gezien. Dat valt natuurlijk niet onder uw bevoegdheid, maar die werd ook naar de lokale besturen gestuurd. Om desinformatie daar te vermijden, vraag ik me gewoon af hoe dat vandaag wordt gecoördineerd tussen uw diensten en die van minister Crevits. Er waren meldingen dat er nog capaciteit op overschot was voor die bloedonderzoeken, dus niet voor bodemonderzoeken. Bent u daarvan op de hoogte en hoe loopt dat verder? Wat is het plan om dat verder op te volgen in de regering? Hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Ik keer even terug naar het cijfer van 1523 locaties dat indertijd naar voren werd geschoven. Minister, u hebt dat toegelicht. Ik begrijp dat het gaat over een administratieve lijst, die ook nog tijdelijk is. Toen ik het cijfer zag, vond ik dat op zich een vrij laag cijfer voor de intensiteit qua onderzoeken die gebeuren en screenings die zijn uitgevoerd door de lokale besturen. Het is zo dat de lokale besturen ondertussen twee jaar geleden een eerste screening moesten doen van de locaties waar PFAS-houdend blusschuim werd gebruikt en een aantal andere heel rechtstreekse activiteiten hadden plaatsgevonden. Daarna hadden zij nog veertig dagen de tijd om ook andere locaties te screenen. Ze hebben heel veel tijd geïnvesteerd om al die locaties te kunnen oplijsten. De OVAM zou dan uiteindelijk een lijst van meer dan vierduizend locaties moeten onderzoeken.

Mijn bijkomende vraag naar aanleiding van dat cijfer is hoever de OVAM daarmee staat en wanneer lokale besturen feedback mogen verwachten op de oefening die ze ondertussen twee jaar geleden hebben gedaan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: In verband met de vraag over bloedonderzoeken heb ik ook gelezen dat milieuorganisaties dat vragen. Dat is de bevoegdheid van collega Crevits. Zij beheerst dat dossier ook ten volle. Zij heeft, terecht denk ik, in Antwerpen een uitbreiding daarover gedaan. Dit kunt u dus het best aan minister Crevits vragen.

Wij proberen sowieso in Vlaanderen breed te monitoren door de humane bio-monitoringsprogramma's in dertien zones.

Collega De Roo verwijst inderdaad naar de lijst van risicolocaties PFAS op basis van administratieve gegevens. Die lijst moet nu verder gecheckt worden. De OVAM is al begonnen met het fijnmazig onderzoek. Het is een lijst die met de jaren nauwkeuriger zal worden en waar de nodige acties aan gekoppeld zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, af en toe komen er nog een aantal zaken boven water. Die lijst van 1523 percelen waar er mogelijk risico is op PFAS is er daar een van. Een schrijven van het agentschap Zorg en Gezondheid om mensen te ontraden deel te nemen aan een bloedonderzoek is daar nog een voorbeeld van.

We hebben een onderzoekscommissie gehad waarbij ernstige aanbevelingen zijn gemaakt om ervoor te zorgen dat PFAS voor altijd uit Vlaanderen verdwijnt, dat moet althans ons streefdoel zijn. Maar ontradingscampagnes voor bloedonderzoeken, of het uitstellen van verder onderzoek naar mogelijke vervuiling, stelt burgers niet gerust.

Ik zou willen aandringen grondig werk te maken en PFAS aanhoudend op de politieke agenda te zetten zodanig dat we naar een schoner Vlaanderen kunnen gaan met minder, en uiteindelijk zonder, PFAS.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een gecoördineerde en centrale aanpak van de bestrijding van de Aziatische hoornaar – 3230 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, ik heb u al eerder vragen gesteld over de bestrijding van de Aziatische hoornaar, die al enkele jaren aan een forse opmars bezig is, en over de stand van zaken van de beheerregeling daaromtrent. Volgens experts is de populatie in Europa te groot geworden om de soort nog volledig uit te roeien. De Vlaamse Regering heeft eind juni ongeveer 750.000 euro extra middelen vrijgemaakt voor de bestrijding van de exoot.

De strijd tegen de Aziatische hoornaar is verdeeld over twee departementen. Enerzijds voorziet uw departement de verdelging van hoornaars in de natuurgebieden van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), waarbij er extra aandacht is voor gebieden met veel recreatie om daar de risico's voor de mensen te minimaliseren. Een andere bevoegde minister, bij wie ik de vraag gemeenschappelijk ingediend had, is minister Brouns, die zich ontfermt over de imker wiens honingbijen bedreigd worden. Door de honingbij te belagen, betekent de exoot ook slecht nieuws voor onder andere de land- en tuinbouw: bijen vervullen als bestuivers een belangrijke rol.

Verdelgers, imkers, brandweerlui en lokale besturen zijn het erover eens dat er dringend nood is aan een gecoördineerde en centrale aanpak om de populatie Aziatische hoornaars, die schade kan berokkenen aan de biodiversiteit in Vlaanderen, terug te dringen.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) vroeg de Vlaamse overheid op 8 juni om een duidelijke plan van aanpak te maken zodat mensen weten waar ze aan toe zijn, de nodige ondersteuning voor het Vlaams Bijeninstituut te geven en een centrale aanpak met verantwoordelijkheid voor openbaar en privaat domein uit te zetten.

Een recent bericht van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen leert dat die provincie besliste om 100.000 euro vrij te maken zodat Rattenbestrijding Oost-Vlaanderen vzw (RATO), een vzw die het in beheer gezet heeft, alle gemelde nesten van de Aziatische hoornaar gratis zou verdelgen. Gratis is altijd een moeilijk woord, dus op kosten van de provincie moet ik dan eigenlijk zeggen.

Minister, ik heb vandaag toch een aantal vragen.

Welke gecoördineerde en centrale aanpak wordt nu voorzien om de Aziatische hoornaar te bestrijden, zowel op het openbaar als het privaat domein, ter bescherming van de bijenpopulatie en de biodiversiteit in Vlaanderen?

Welke middelen kunnen extra voorzien worden voor de gratis – maar altijd met die connotatie erbij – verdelging van de Aziatische hoornaar op privaat domein?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u wel voor de vraag. Het is de consensus van de Vlaamse overheid dat een effectief beheer van gevestigde soorten zoals de Aziatische hoornaar enkel via een gedeelde verantwoordelijkheid goed beheerd kan worden. Zowel het Agentschap voor Natuur en Bos als het Departement Landbouw en Visserij (DLV) voorzien middelen om binnen hun bevoegdheden deze soort aan te pakken. Voor het ANB houdt dit de bestrijding in op alle terreinen in beheer bij het agentschap. Het Departement Landbouw en Visserij zal zich inzake beheersing focussen op zijn eigen doelgroep, de imkerij, die binnen deze globale impact het merendeel van de schade natuurlijk ondervindt.

Daarnaast treedt het ANB op als facilitator van het beheer. Het ANB heeft een raamcontract opgesteld waar lokale overheden gebruik van kunnen maken voor het regelen van de bestrijding. Vespa-Watch blijft het Vlaamse meldpunt voor meldingen van nesten, waar verdelging wordt aangestuurd. Hier zal een overzicht worden bewaard van verdelgingsinitiatieven en verdelgers die kunnen worden aangesproken voor gemelde nesten. Zoals hierboven aangehaald zullen het ANB en het Departement Landbouw en Visserij initiatieven opzetten in het kader van de biodiversiteit en de imkerij. De andere overheden kunnen desgewenst privaat en openbaar domein, met uitzondering van de terreinen in beheer bij het ANB, behartigen.

Zowel Oost- als West-Vlaanderen zijn een verdelgingsinitiatief op hun grondgebied aan het voorbereiden. Dat is zeer slim. De provincie Limburg heeft een project lopen. Hopelijk zal er daar naar het voorbeeld van Oost- en West-Vlaanderen een initiatief komen. Voorlopig zijn zulke initiatieven bij de andere provincies niet bekend. De VVSG zou hier een constructieve rol in kunnen spelen door de resterende steden en gemeenten te informeren over de facilitatiemogelijkheden van de Vlaamse overheid en zo mee te ondersteunen in de gecentraliseerde aanpak. In Oost-Vlaanderen voorziet de provincie budget. In West-Vlaanderen wordt dit verdeeld onder de provincie en de lokale besturen.

De bestrijding op privaat domein is voornamelijk in het kader van civiele bescherming. In die gevallen komt de brandweer langs. In bepaalde gevallen is dit kosteloos, in andere gevallen niet. Dat hangt ook van plaats tot plaats af. De prijszetting voor de bestrijding van nesten door de brandweer wordt bepaald door het college van burgemeester en schepenen. Ook hier kan de VVSG desgevallend

een belangrijke rol opnemen door op te roepen om Aziatische hoornaarnesten in het kader van civiele bescherming kosteloos te laten verdelgen. Anderzijds kunnen lokale besturen natuurlijk ook budget voorzien voor verdelging op hun grondgebied.

Het is dus goed dat het departement Landbouw dat voor de beheersing van zijn doelgroep op zich neemt en dat het ANB ook voor zijn terreinen de rol opneemt. Bovendien is er ook het Vlaams meldpunt, en ook de opleidingen die ze voorzien voor verdelgers.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was even wachten op die beheerregeling, waardoor de reacties wat later zijn binnengekomen. Iedereen wachtte af wat dat precies zou worden. Nu het duidelijk is dat er vanuit het Departement Landbouw en Visserij wordt gefocust op de imkerij, en vanuit het ANB op de ANB-terreinen, komt wel vaak de reactie dat we daar met een probleem blijven zitten. Er zijn immers geen bordjes die aangeven waar de Aziatische hoornaar wordt verdelgd, waardoor hij rechtsomkeer zou maken.

Het is goed dat er op ANB-terreinen wordt verdelgd en dat er daar ook op wordt toegezien, maar u hebt ook de andere aanpak geschetst. U hebt gezegd hoe een aantal provincies werken, dat Limburg met een proefproject werkt en dat Oost-Vlaanderen het anders aanpakt dan West-Vlaanderen. U zegt dat de VVSG daarin een ondersteunende rol zou kunnen spelen. Aan de andere kant komt zowel vanuit de gemeenten als vanuit de provincie, de imkerij en natuurbeheerders de vraag naar een centrale aanpak, waarin een aansturing duidelijk is.

De manier waarop het nu verloopt, waarbij het afhangt van de willekeur van een lokaal bestuur of een provincie om al dan niet middelen te voorzien voor de verdelging, creëert natuurlijk wel drempels voor een aantal mensen. Voor sommigen is die 40 euro, 100 euro of 150 euro, afhankelijk van waar je woont, wel een drempel om een nest te laten weghalen. Ook al zou je het op privaat domein in de categorie van de civiele bescherming willen schuiven, het gaat ook over de bescherming van de biodiversiteit. Want elk nest dat overleeft, zorgt ervoor dat er volgend jaar een grotere kans is op nog meer Aziatische hoornaars die onze biodiversiteit onder druk kunnen zetten.

Minister, volgt u dat er een meer centrale aanpak zou moeten komen en dat Vlaanderen, of dat u, vanuit uw rol en vanuit de insteek biodiversiteit daarin een meer sturende rol kunt nemen richting lokale besturen of het voorzien van een bepaald budget? Zo kan de drempel voor verdelging op privaat domein worden weggehaald.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik heb in de commissie al verschillende keren aangegeven dat we een aantal exoten hebben, dat het goed is dat er een beheersovereenkomst is en dat het wordt verdeeld. De collega heeft gelijk dat er een goede samenhang moet zijn. Maar we moeten ook voorkomen dat die exoten naar hier komen. Hebt u al overleg gepleegd met uw collega voor Economie over de mate waarin we bijvoorbeeld containers, goederen die naar hier komen, bulkvrachten, controleren of laten controleren door het buitenland, zodat we zeker zijn dat er geen exoten bij komen? Want gezien de wereldhandel en heel veel internationale handel is het voor die beestjes een piece of cake om naar hier te komen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De beheerregeling is een formele bevestiging van het beleid dat reeds van kracht is. Mijn administratie zal dat binnenkort toelichten aan

de relevante betrokkenen, waaronder de provincies, de VVSG en de brandweerzones. Er zou ook worden teruggekoppeld aan het Departement Landbouw en Visserij. Het is nu echt een probleem voor de imkers. Naar wat ik heb begrepen, zijn Aziatische hoornaars heel lui en vallen ze vooral de bijen aan die door imkers worden gehouden. Daarom is het goed dat het Departement Landbouw en Visserij op zijn domein initiatief neemt.

Tot nu toe is er nog geen aanwijzing dat er een grote impact zou zijn voor de biodiversiteit. We zijn overeengekomen dat het ANB de verdelging op de terreinen doet. Het beheer van het ANB gaat toch over zo'n 90.000 hectare. Verder heeft het ANB een raamcontract opgesteld waarvan lokale overheden kunnen gebruikmaken voor het regelen van de bestrijding, is er Vespa-Watch, het Vlaams meldpunt voor nesten van Aziatische hoornaar, en voorzien wij opleidingen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. Ik mag maar hopen dat de populatie van die Aziatische hoornaar niet een dermate vorm aanneemt dat we die niet meer kunnen bestrijden en dat die wel degelijk een probleem vormt voor de biodiversiteit, wat we nu eigenlijk hadden kunnen voorkomen. Het is een exoot die zich jaar na jaar verder laat vermenigvuldigen en alsmaar grotere proporties aanneemt.

Een gerichte aanpak naar de imkers is zeker een goede zaak en ook nodig, maar we kunnen het niet daarbij laten. Nogmaals, die insecten zullen zich niet beperken tot de ANB-domeinen. Ik hoop dat er naar aanleiding van de informatie aan provincies en lokale besturen een centrale aanpak zal ontstaan. Verder hoop ik vooral dat de drempels – en dan gaat het vooral over een financiële drempel van een paar tientallen euro's – bij particulieren om nesten weg te nemen, zo snel mogelijk kunnen worden weggewerkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bosrapport van BOS+ en Greenpeace – 3258 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ondanks de inspanningen die worden geleverd inzake bosuitbreiding, blijft er veel schaars en waardevol bos verdwijnen. Tussen 2001 en 2021 verdween 5088 hectare bos met een vergunning. Dat is elke dag een voetbalveld. Dat is ook een onderschatting, want die cijfers zijn bijeengesprokkeld op basis van vergunningen. Dat staat alleszins te lezen in het rapport 'Ontbossing in Vlaanderen: onze bossen op wandel' van Greenpeace en BOS+. Daarmee bevestigt dat rapport de conclusies die ik vorig jaar zelf trok na een analyse van de omgevingsvergunningen. Ook voor de bosuitbreiding via het boscompensatiemechanisme hebt u de achterstand nog niet goedge maakt. Er is een achterstand van 1500 hectare. Die is in 2016 vastgesteld, is niet groter geworden, maar ook niet verminderd.

Het is jammer dat u in uw communicatie alle cijfers zo'n beetje door elkaar haalt. De doelstelling van 4000 hectare extra bos, dus nieuw aangeplant bos, geen compensatiebos, haalt u ook in de verste verte niet. Toch blijft u dat compensatiebos meetellen.

De auteurs hebben een aantal aanbevelingen opgesteld. Een van de belangrijkste is dat men een onmiddellijk moratorium op de vernietiging van oud en ecologisch waardevol bos zou instellen. Dat is ook een pleidooi dat wij al meerdere keren hebben gehouden in deze commissie.

Minister, ondersteunt u de oproep van Greenpeace en BOS+ om een moratorium in te stellen? Zo ja, hoever staat het met uw regelgevend werk om een moratorium op de vernietiging van onze meest waardevolle bossen in te stellen? Zal dat moratorium nog deze legislatuur in werking treden? Zo neen, welke maatregelen gaat u nemen om te voorkomen dat er jaar na jaar meer dan 200 hectare wordt gekapt, waaronder ook habitatwaardig bos?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel. Vooraf wil ik eerst duiden dat meteen na het verschijnen van het rapport een overleg heeft plaatsgevonden met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het ANB heeft toen aangegeven dat het begrip 'bosbalans' niet de meest geschikte term is. In het rapport wordt 'bosbalans' als volgt gedefinieerd: "Het evenwicht tussen (geregistreerde) ontbossingen en de daaruit volgende compenserende bebossingen." Het ANB beschikt over een volledige, echte bosbalans, die bijkomend rekening houdt met de natuurbeheerplannen, met alle ontbossingen en vrijstellingen en ook met de concrete en geplande bosuitbreidingen op het terrein. Dat levert beduidend andere cijfers op. Greenpeace en BOS+ hebben tijdens het overleg ook moeten toegeven dat ze niet over de volledige informatie beschikten. Terwijl Vlaanderen in de periode 2001-2019 netto 1500 hectare bos zag verdwijnen, oogt de bosbalans tijdens deze bestuursperiode 2019-2023 positief. Volgens de huidige stand van zaken is er 1750 hectare bos netto bij gekomen, ook als alle ontbossingen, meestal met goedkeuring van lokale besturen, worden meegerekend. Voor het eerst werden dus ook de cijfers van de vrijgestelde ontbossingen, de vrijgestelde ontbossingen in het landbouwgebied en de ontbossingen in het kader van natuurbeheerplan type 4, waarvoor geen compensatieplicht geldt, mee opgenomen in de balans. Ik ga dus een stuk verder dan het compenseren van de wettelijk vergunde ontbossingen, en dan nog staat de teller aanzienlijk 'in het groen'.

Nu ik de dalende trend van de voorbije twintig jaar eindelijk heb kunnen omkeren, wij de volledige cijfers hebben en de teller positief is, kunnen we inderdaad opnieuw een stap verder gaan. Het huidige systeem zorgt ervoor dat de oppervlaktes wiskundig kloppen, maar ook de kwaliteit is belangrijk. Bossen van 50 tot 100 jaar oud, met alle verworven biodiversiteit en koolstofopslag, zijn uiteraard niet zo eenvoudig te compenseren met een jonge aanplant, die dezelfde functies pas op lange termijn kan waarmaken. Net zoals we in Vlaanderen ondertussen beseffen dat het niet meer aangewezen is om te bouwen in overstroombare gebieden, moeten we ook erkennen dat de ontbossing van dergelijke waardevolle bossen ook maatschappelijk niet langer aanvaardbaar is. Een integrale aanpak voor een betere bescherming van deze waardevolle bossen zal een van de speerpunten moeten zijn. Desalniettemin heb ik nu reeds diverse initiatieven genomen om die betere bescherming te bewerkstelligen, maar ik erken wel dat er nog heel wat werk aan de winkel is.

Momenteel ben ik bezig om de wetgeving met betrekking tot compensatie te verstrengen. Ik blijf erbij: ik vind dat provincies en lokale besturen te veel vergunningen voor ontbossing afleveren. Het compensatiebedrag wordt verhoogd van de huidige 4,02 euro per vierkante meter naar 5,6 euro per vierkante meter. Additioneel daaraan wordt het de bedoeling dat lokale besturen die als vergunningverlener voorbijgaan aan het negatieve advies van het ANB, zelf moeten instaan voor de compensatie. Dat is de zogenaamde responsabilisering van de lokale besturen. Want het zijn hoofdzakelijk vele kleintjes die samen één grote maken.

Voor grotere ontbossingen zullen nog bijkomende voorwaarden van kracht worden, zodat in voldoende grote aaneengesloten gehelen wordt gecompenseerd. Ik zal hiermee na het zomerreces naar de regering gaan, zodat het nieuwe systeem nog deze legislatuur kan worden ingevoerd.

Het ANB geeft nu al systematisch negatief advies voor waardevolle bossen met een compensatiefactor 3. Toch stellen we vast dat heel wat lokale vergunningverleners dat advies nog steeds naast zich neerleggen. Waar in de nabije toekomst die vergunningverlener zelf zal moeten instaan voor de compensatie, laat ik ook onderzoeken of de Vlaamse overheid systematisch in beroep kan gaan bij het niet volgen van het advies van het ANB. Ik ben dus aan het bekijken of aan het ANB de opdracht kan worden gegeven om in beroep te gaan indien men niet luistert naar het advies van het ANB en er toch een vergunning wordt afgeleverd. Er moet echt wel een mentaliteitswijziging komen bij lokale besturen in Vlaanderen om veel beter na te denken bij een kapvergunning. Nu is het gemakkelijk: een compensatiefactor, men is ervan af en de miserie is voor een ander. Vandaar een aantal zaken die ik wil veranderen.

Een belangrijke horde die ik in deze regeerperiode ook nog wil nemen, is de bescherming van ruimtelijk kwetsbare bossen. Het Departement Omgeving voert momenteel onderzoek naar het spoor van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) en hoe dit in een procedure kan worden omgezet.

Hoewel ik dus sterk inzet op bosuitbreiding, neem ik tegelijk ook maatregelen voor bosbehoud. Het is immers één zaak om te zorgen voor extra bos, we moeten het bos dat we hebben ook extra koesteren. Daar hebben we nog wat werk aan de winkel. Vandaar dat de oproep van Greenpeace en BOS+ mij wel sterkt in de overtuiging dat we nog een aantal zaken gaan moeten doen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, bosuitbreiding betekent aan de ene kant meer bos planten, maar aan de kant ook behouden wat we hebben. Behouden wat we hebben is superbelangrijk, omdat in de bestaande bossen de grootste diversiteit, de grootste natuurwaarden, de grootste belevingswaarde en de grootste koolstofoplagwaarden zitten. Daarom is het belangrijk op die nagel verder te kloppen.

U geeft een aantal oplossingsrichtingen mee, en die zijn interessant, maar ik hoor wel geen engagementen. U zegt bijvoorbeeld dat u de lokale besturen, indien ze afwijken van het advies van het ANB, zult verplichten – dat staat ook in het decreet – zelf te gaan compenseren. U wilt dus, in de plaats van het boscompensatiemechanisme van de Vlaamse overheid, de lokale besturen verplichten tot bosuitbreiding op het eigen grondgebied. Minister, in het rapport van Greenpeace staat heel duidelijk dat het slechts over 10 procent van de aanvragen gaat. 90 procent van de aanvragen wordt positief geadviseerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Daar zul je niet veel winst boeken.

Mijn vraag is dan ook waarom u niet aan de adviserende rol van het ANB wilt sleutelen en die vrijblijvend houdt in plaats van ze verplichtend te maken, of meer nog, de ontheffing die nu moet aangevraagd worden in natuur- en bosgebied, ook te voorzien in industrie- en woongebied, zodat een advies van het ANB bindend wordt en lokale besturen daar niet meer van kunnen afwijken. Ik denk dat dit 90 procent winst zal opleveren in plaats van de 10 procent die u nu in uw regelgeving inschrijft.

U spreekt van een ruimtelijk uitvoeringsplan om waardevol bos te gaan beschermen. Dat is een spoor dat ook al door voormalig minister Schauvliege is bewandeld en doodliep. Wat is daar precies de status van? Zult u deze legislatuur nog met een initiatief op de proppen komen dat echt zal leiden tot een bos-GRUP (gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan)? Ik meen begrepen te hebben dat dit spoor al

bewandeld is en naar de prullenmand is verwezen. Waarom denkt u dat dat nu wel een succes zal hebben? Wat is de fase van dat onderzoek?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik moet zeggen dat ik in eerste instantie dezelfde bijkomende vragen had als collega Schauvliege. Ik was blij om te horen dat het ANB systematisch in beroep zal gaan wanneer het advies niet gevolgd wordt, maar ik had dan meteen wel de vraag bij welk percentage van de dossiers het ANB ook daadwerkelijk een advies geeft. Het is een punt waar ik al heel vaak vragen over gesteld heb: we weten dat het ANB op heel veel momenten gewoon helemaal geen advies verleent, ondanks het feit dat dat voorzien is. Ik had dus toch graag een percentage gezien van het aantal dossiers waarbij er bij ontbossing effectief een advies door het ANB wordt gegeven en bij hoeveel men de ogen dichtdoet en geen tijd heeft.

Ten tweede was ik evenzeer geïntrigeerd door de suggestie dat er een speerpunt gemaakt zal worden van het principe om waardevol bos beter te gaan beschermen. Mijn vraag is dan: wat is de concrete maatregel die u daarvoor voorstelt? Zal dat dan in het pakket zitten waarvan u net aangaf dat het na de zomer naar de regering zal gaan? Wat kunnen we daarvan verwachten? Hoe snel kan dat gaan? Ik ben blij om te horen dat de cijfers van BOS+ en Greenpeace misschien iets pessimistischer zijn dan de realiteit. Dat is een goede zaak, maar het is nog altijd wel zo dat voornamelijk die waardevolle bossen zeer kwetsbaar zijn en heel vaak in alle stilte verdwijnen.

Ten slotte, minister, is, als ik het goed begrepen heb, het echte cijfer, het concrete cijfer dat we deze legislatuur bijkomend aan 1750 hectare netto zitten. Ik had begrepen dat de ambitie van de Vlaamse Regering was om minstens tot 4000 te komen, en dat is nog maar een deel van de 10.000 waar we al heel veel jaren achteraan lopen. Minister, u bent dus nog niet in de helft van de eigen gestelde doelstelling. Gaan we deze legislatuur nog in de buurt van die doelstelling van 4000 hectare komen? Die 10.000, daar reken ik niet meer op, maar moet ik geloven dat dat nog kan? Zo ja, wanneer?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik ga zelf, minister, ook nog even tussenkomen.

Collega's, u weet dat dit ook een problematiek is die wij al heel lang opvolgen. In de vorige legislatuur zijn daar ook een aantal hoorzittingen over geweest, over de methodiek van die rapportering: de Boswijzer tegenover de Bosinventaris. Ik wou eens eventjes bij de minister informeren hoe zij tegenover die Vlaamse bosinventarisatie staat, want dat werd toen als een betere rapportering gezien. Ik wou eens even informeren hoe u daartegenover staat en hoe u eventueel beide rapporteringen toekomstgericht nog beter ziet samenwerken.

Ten tweede weet u, minister, dat wij als Open Vld al heel lang vragende partij zijn om, in het kader van ontbossingen bij natuurbeheerplannen, toekomstgericht een verplichte compensatieplicht in te stellen. Als je kijkt naar de hoeveelheid in dit rapport, dan kan niet ontkend worden dat dat over een immense hoeveelheid gaat. Ik wou toch eens informeren of u ondertussen, wat dat betreft, van mening zou kunnen zijn veranderd. Ik ga sowieso mijn voorstel naar aanleiding van deze cijfers opnieuw indienen, en ik hoop op die manier iedereen alsnog te kunnen overtuigen van die noodzaak.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals ik gezegd heb, onderzoekt het departement mogelijkheden om waardevolle bossen in niet-groene bestemmingen te beschermen. Men is bezig met een analyse hiervan. Een eerste selectie van verder te

onderzoeken bosclusters is ondertussen ook gemaakt en men zal mij ook een tussentijds rapport hiervan bezorgen. Op basis hiervan wil ik ook met de collega's in de Vlaamse Regering kijken welke verdere stappen we kunnen nemen en in hoeverre ruimtelijke uitvoeringsplannen hiervoor een oplossing kunnen bieden, want ook dat zijn technische en tijdrovende processen, terwijl er voor deze waardevolle bossen niet veel tijd te verliezen is. We moeten dus eens kijken welk mechanisme het beste is.

Ik onderken uiteraard het belang van bosbehoud, naast bosuitbreiding, en ik heb daarom ook oren naar het rapport. Het ANB is al veel strenger geworden sinds de laatste jaren en ik heb ook drie jaar geleden aan hen gevraagd om in plaats van altijd gunstig te adviseren, eens goed naar de dossiers te kijken en ook daar een kentering in adviesverlening teweeg te brengen.

Ik wil ook uw suggestie en de piste om strenger te zijn voor de ontheffingen die het ANB verleent, bekijken, mevrouw Schauvliege. Ik denk dat systematisch beroep door de Vlaamse overheid van belang is, ook sowieso bij de meest waardevolle bossen. We tellen voor het eerst alles van bos dat verdwijnt. We bouwen zelf geen verdere achterstand op in de boscompensatie, maar er is natuurlijk dat historisch passief van de afgelopen twintig jaar. We zien ook dat het aantal vergunde ontbossingen de laatste jaren een dalende trend kent, maar toch wil ik daar wat sterker op inzetten en sleutelen we dus ook aan de regelgeving in functie van het bosbehoud. Maar ik erken dat hier nog heel wat werk te verrichten is. Het onderzoek en het rapport van BOS+ kwamen wel op een goed moment.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Wel, minister, in Vlaanderen worden er inspanningen geleverd om bos aan te planten, maar we merken eigenlijk nog altijd niets van de inspanningen om bos te behouden. U zegt dat het agentschap strenger is geworden, maar ik heb dat uit de cijfers die ik ontvangen heb, alvast niet gemerkt. De trend is negatief. BOS+ en Greenpeace vragen een moratorium op het kappen van waardevol bos. Wij pleiten ervoor om dat moratorium ook echt in te voeren. Ik hoor hier weer allerlei pistes die een stapje in de goede richting zouden zijn, maar ik hoor geen enkele belofte om effectief te gaan naar een moratorium.

Wel, ik denk, minister, dat het meer dan tijd is om echt stappen in die richting te zetten. We hebben daarvoor met Groen een paar jaar geleden, in het begin van deze legislatuur, een voorstel van resolutie op tafel gelegd waarbij we ervoor pleitten om te werken met een systeem zoals in het Duinendecreet. We hebben dat het afgelopen najaar opnieuw op tafel gelegd en we willen dat dan ook zo snel mogelijk bespreken, want de toepassing van het principe van het Duinendecreet zou leiden tot een effectief moratorium op het kappen van waardevol bos. Het is duidelijk dat al die verschillende oplossingen daar niet toe leiden. Dat blijkt nu nog maar eens uit de cijfers van Greenpeace. Wij hopen dan ook op de steun van alle partijen in deze commissie om effectief tot zo'n moratorium te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.